

La Mama Pacha o Pachamama és el concepte central de la cosmovisió d'alguns grups indígenes sud-americans, sobretot als Andes. Literalment, significa «terra-mare», i té una funció representativa i transcendental de tots aquells processos que identifiquem amb el medi ambient i la reproducció dels ecosistemes naturals. Els maputxes també empren un terme sinònim, Ñuke Mapu, per referir-se al planeta Terra.

En l'imaginari inca, la Pachamama guarda les llavors de totes les plantes, cuida els animals i fa girar el món. En el pensament col·lectiu andí, la Mama Pacha és presentada com una dona, i en la mitologia pròpia se la fa objecte de desig en la lluita entre Pachacamac (el Déu creador) i Wakon (el Déu del mal).

La Pacha Mama representa el món des d'una concepció holística de les seves dinàmiques naturals interconnectades

La Pachamama és una representació de la concepció holística de l'univers que comparteixen centenars de pobles indígenes, i dóna al planeta i a tot allò que simbolitza la vida la forma d'una dona. La idea de la Mare Terra ens porta a una mirada del Veïnatge Universal no només basada en les telecomunicacions i la globalització, sinó fonamentada en la natura i les relacions que les persones hi tenen, però no només això. Reconèixer la Pacha mama ens ha de fer mirar també la cara femenina del nostre món i qüestionar-nos què significa viure avui en un planeta amb nom de dona, i com treballar i educar per la justícia global... I també quines opcions de vida concretes tenim en la nostra realitat concreta i petita per generar espais justos i igualitaris.

Si fem un cop d'ull a les funcions i tasques de les diferents comunitats on vivim, podem diferenciar-ne tres tipus; les reproductores, les productores i les comunitàries. Tradicionalment han estat distribuïdes a partir d'un model jeràrquic en base al gènere de les per-

sones, segons el qual les dones s'encarregaven de les tasques reproductives i comunitàries des dels espais domèstics i sense retribució econòmica ni valoració social, mentre que els homes s'encarregaven de les tasques productives, dominant l'espai privat i amb una retribució econòmica i reconeixement social. Aquestes tasques, a més, tenen un temps diferent ja que mentre que les tasques productives tenen un temps lineal i poden ser relacionades amb aspiracions o objectius assolibles, les tasques reproductores són enteses des d'una perspectiva circular i no tenen fi.

L'abandó d'aquesta distribució de les tasques en bona part de la societat occidental ha vingut donada per la promoció de la dona dins els espais tradicionalment masculins, mantenint les tasques reproductives també per a les dones. Això s'entén des d'una perspectiva patriarcal que veu els cicles reproductius com a una càrrega incòmoda, mentre que el treball assalariat i productiu és del tot desitjable. Així, lluny de la col·lectivització de les tasques i de la repartició equilibrada de les hores de treball productiu i reproductiu, les societats actuals veuen, actualment, grans

La repartició igualitaria de les tasques productives i reproductives sense divisió de gènere encara és a l'horitzó

bosses d'atur i milions de dones que realitzen dobles jornades de treball.

Aquesta divisió de les tasques, que és assumida pel conjunt de la societat sense gaires fissures, suposa el risc de discriminació per a més de la meitat de la població i ens ha de fer qüestionar fortament alguns aspectes profunds de la manera com vivim.

En aquest context de disparitat i iniquitat, cal que reflexionem entorn la situació de les dones al món, que prenguem consciència de la realitat i que cerquem referències positives i en femení per poder passar a l'acció en aquesta matèria.

SED Catalunya volem dir la nostra en aquest camí cap a l'emancipació de les dones arreu del món i, per fer-ho, multipliquem les forces amb l'ajuda de les voluntàries que s'han sumat a l'elaboració d'aquest document.

Les dones Nivaklé, al desert del Chaco paraguaià (SED, 2014).

CONCEPTES CLAU

Violència *f.* Acció o coacció moral exercida sobre una persona o col·lectiu per tal d'obligar-la a una determinada acció o omisió. **a) violència simbòlica** És el conjunt de mecanismes que reproduïen esquemes de dominació social i cultural. *L'esport masculí és més important que el femení perquè és el que surt als mitjans de comunicació.* **b) violència estructural** Fa referència a les estructures socials que incideixen negativament en col·lectius específics de manera directa o indirecta, privant-los del compliment dels seus drets. *Els sous de les dones són més baixos que els dels homes per fer les mateixes tasques.*

Patriarcat *m.* Sistema politicojurídic o organització social basada en la supremacia de la figura paterna o masculina, i en la presa històrica de poder dels homes adults per sobre de dones i infants. Això no implica que les dones no tinguin cap tipus de poder o se les hagi privat completament de drets, influència o recursos. **1** Deshumanització de la dona mitjançant el tractament de la dona com a mer objecte sexual per part dels sistemes de representació, cultura i comunicació de masses. **2** Limitació dels rols de la dona en els contextos social i familiar, per a tasques reproductives. **3** Sostre de vidre que limita les aspiracions professionals de les dones en el món públic. **4** Canviadors de bolquers al bany de dones **5** Juguines diferents per a nens i nenes

Heteropatriarcat *m.* Sistema social, polític, econòmic i cultural en que s'assumeix i s'imposa de manera directa o indirecta l'heterosexualitat de tots els membres de la societat, així com la correspondència sexe-gènere universal. S'expressa a través de diversos mecanismes educatius, jurídics, comunicacionals i dogmàtics, majoritàriament no explícits, en la idealització de la família «estàndar» o la perpetuació de costums masclistes, entre d'altres. **1** Educació sexoafectiva que només engloba la interacció home-dona.

Discriminació positiva *f.* Conjunt de polítiques socials que s'orienta a millorar la vida d'alguns grups que han patit històricament discriminació. **1** Les dones tenen una més possibilitat de quedar-se la custòdia dels nens en cas de divorci. **2** Les empreses estan obligades a contractar quotes de treballadors amb discapacitats. **3** Escolarització prioritària d'infants amb necessitats especials **4** Quotes d'incorporació de dones a les llistes electorals.

Micromasclisme *m.* Es diu de cadascuna de les mostres de violència simbòlica vers les dones que es dona en les relacions interpersonals de manera integrada. *sin: petita tirania, violència tova, terrorisme íntim.* **1** Substituir el nom de la dona per un apel·latiu o per una part de la seva imatge. *Rossa, pelroja, guapa, nena, etc.* **2** En hosteleria, pressuposar diferències en funció del gènere. *L'amanida per a ella i la pizza per a ell. El cafè amb llet per a ella i el sol per a ell.*

Sostre de vidre *m.* La situació per la qual les dones veuen limitada d'una manera no explícita les seves aspiracions professionals. S'exemplifica amb la poca representació que tenen en els consells d'administració de les empreses, o en carrecs polítics.

Feminazi *adj.* Terme despectiu que es fa servir per col·lectius partidaris del patriarcat a la xarxa per fer front a les crítiques feministes d'elements culturals que exerceixen violència simbòlica vers les dones. Mitjançant l'equiparació del feminisme amb el nazisme, aquest terme ajuda a silenciar i ridiculitzar el missatge al qual es refereix.

Body positivity *f.* Moviment de persones a la xarxa que promou la naturalitat en els cossos. Aquest moviment pretén posar en valor elements tradicionalment rebutjats pels cànons de bellesa com ara les estries o les arrugues.

Doble jornada *f.* El procés pel qual les dones, tot i haver entrat al món laboral i exercir tasques productives dins el context familiar, executen també les tasques reproductives.

Vaga de cures *f.* Mètode de protesta simbòlic pel qual les dones aturen temporalment les tasques reproductives o de cures amb la finalitat de fer evident la seva importància i fer possible el seu reconeixement.

Thinspo *m.* Conjunt d'elements culturals difosos per la xarxa en què joves presenten un físic marcat per la carència de greixos. Majoritàriament, són imatges amb frases motivacionals que animen altres joves a mantenir conductes de salut extremes per tal d'aconseguir un ideal de bellesa concret. Està relacionat amb transtorns alimentaris i té incidència en les dones.

Noies de l'escola secundària marista a Masonga, Tanzània (SED, 2015).

Població mundial

**49,6%
DONES**
**50,3%
HOMES**

Distribució de les dones en continents

59,3% asiàtiques
15,4% africanes
13,8% americanes
10,9% europees
0,5% oceàniques

Educació, ciència i cultura

60% de les persones analfabetes són dones

El **30%** de la comunitat científica són dones

El **3%** dels Nobel en ciències són dones

El **52%** de les visitants als museus espanyols són dones

El **20%** de les obres exposades als museus espanyols són d'artistes dones

Carrecs polítics

**22%
DONES**
**78%
HOMES**

62,3% dones al Parlament de Ruanda
53,1% dones al Parlament de Bolívia
48,9% dones al Parlament de Cuba
42,2% dones al Parlament de Catalunya
39,1% dones al Parlament d'Espanya

Consells d'administració de les empreses*

Noruega
38,7% dones
61,3% homes

IBEX 35
19,8% dones
80,2% homes

S&P 500
19,9% dones
80,1% homes

STOXX 600
25% dones
75% homes

*IBEX 35 són les 35 empreses espanyoles amb major capital borsari. S&P 500 són les 500 empreses més grans dels EUA. STOXX 600 són les 600 empreses europees més competitives.

LES DONES EN ZONES DE CONFLICTE

En situacions de conflicte, les dones tenen un paper clau com a combatents, supervivents, caps de família, líders de la comunitat i constructores de pau.

Les dones són el grup de civils més vulnerable a les conseqüències d'un conflicte. Són afectades com a víctimes, però també com a vídues que han de liderar la seva família i la seva comunitat.

Les Nacions Unides han reconegut la importància del rol de la dona en aquests contextos amb la creació de la Resolució del Consell de Seguretat de les Nacions Unides 1325 al voltant de la Dona, la Pau i la Seguretat. Es tracta del principal document que fa front a aquesta realitat i que es va adoptar l'any 2000.

Aquesta resolució té tres requeriments principals:

1. Incrementar la participació de la dona en els processos de pau. La resolució subratlla que la pau no pot ser justa ni sostenible si s'ignoren les necessitats, preocupacions, drets i propostes de les dones, que representen la meitat de la població de qualsevol conflicte.

2. Prevenció i protecció de la violència de gènere. La resolució reconeix la

particular vulnerabilitat de les dones als conflictes, desplaçaments i contextos postconflicte. Es posa especial èmfasi en la responsabilitat dels estats de perseguir els crims de violència sexual i de posar fi a qualsevol forma de violència contra les dones, la qual forma part de la planificació de qualsevol guerra.

3. Inclusió d'una perspectiva sensible de gènere en tots els projectes i programes de construcció de pau. Això inclou el reclutament i formació de personal civil i militar que es desplega en les missions de pau.

Un estudi encarregat per UNIFEM dels 24 processos de pau més importants entre 1992 i 2010 alerta que:

- Només un 2,5% dels signants de tractats de pau van ser dones

- Només un 3,2% dels mediadors de pau van ser dones.

- Només un 7,6% dels negociadors de pau van ser dones.

- En les negociacions de pau a Indonèsia, el Nepal, Somàlia, Costa d'Ivori, les Filipines i la RCA, les dones van ser completament excloses.

- Al departament d'operacions de pau de les Nacions Unides (DPKO) només un 2,7% del personal militar de la ONU, un 7% dels seus oficials de policia i un 30% del personal civil eren dones.

Si ens fixem en la mal anomenada « crisi de refugiats » actual, ens adonem que la dona també viu situacions especialment greus. Històricament, l'arribada de desplaçats era eminentment masculina. En l'actualitat, la meitat d'arribades a les costes europees són de dones i menors. Les vulneracions que pateixen les dones succeeixen en tots els estadis del seu viatge i sovint són invisibilitzades. Això succeeix perquè les dones ho amaguen per evitar estigmatització, per manca d'informació o per la violència latent.

Són moltes les vulneracions dels drets humans de les dones que poden ser motiu per concedir-les protecció internacional: la violència de gènere, el tràfic amb fins d'explotació, la mutilació genital femenina, els crims d'honor o el matrimoni forçós són alguns exemples de motius pels quals específicament les dones són un col·lectiu en discriminació.

A la convenció de Ginebra de 1951, es va acordar la definició de persona refugiada, la qual no incloïa el gènere com a motiu explícit pel qual una persona pot tenir temor de ser perseguit. No obstant això, l'ACNUR, en documents posteriors, sí que ho va incloure.

Infants sirians i una educadora libanesa al centre socioeducatiu Fratelli, a Saida, Líban (Fratelli project, 2016).

LES DONES A CATALUNYA

Segons Núria Chinchilla, professora de l'IESE, a partir d'un estudi fet per la mateixa escola de negocis, només un 22% de les empreses tenen algun tipus de mesura per conciliar vida familiar i laboral. El mercat laboral és molt rígid i la cultura empresarial està pensada i exercida pels homes.

La sociòloga Sara Moreno diu que «La conciliació és una trampa perquè només es pensa en les dones i els que han de conciliar també són els homes». Les dades indiquen que qui s'agafa excedència i demana jornada reduïda (un 29,2% de dones vs un 6,2% d'homes) és bàsicament la dona i això representa un fre a la carrera professional. El mateix succeeix amb la maternitat. Quan arriba el moment de tenir fills, «si algú s'ha d'agafar reducció de jornada és la dona perquè el seu sou és inferior: és un cercle viciós».

Les dones viuen de mitjana entre sis i set anys més que els homes. Però una vida més llarga, no vol dir una vida més salubre. L'OMS alerta en diversos informes que malgrat que les dones tenen més anys de vida, aquest anys de més

no sempre s'acompanyen de bona salut.

El Departament de Salut de la Generalitat elabora l'enquesta de salut de Catalunya (ESCA). En el 2014, quatre de cada deu dones majors de quinze anys conviu amb alguna malaltia crònica, mentre que en el cas dels homes afecta a 3 de cada 10. Més dades. Les dones, en un 16,3%, tenen més problemes per caminar que ells, amb un 10,8%. També són elles les que tenen més problemes d'ansietat i depressió, amb un 22,6% del total de les enquestades, enfront d'un 13,5% en el cas dels homes. Un 10,5% del total de les dones té probabilitats de patir un trastorn mental, però només un 6,5% dels homes podria patir-ne.

Malgrat l'esperança de vida és més alta en dones que en homes, també hi ha més dones malaltes cròniques, i un major percentatge pateix trastorns psicològics

La metgessa Carme Borrell defensa que l'explicació d'aquests resultats es deu no només a factors biològics, sinó sovint «a factors socials que afecten a les desigualtats de gènere». Entre ells, es destaca la cultura, molt marcada per la història, els rols i papers assignats a cada sexe o els estereotipis. Factors que tenen conseqüències sobre les oportunitats de les persones, la presència de les dones en el poder o en el repartiment de tasques a casa. Segons la doctora Borrell, són fenòmens que afecten la salut de les persones i que expliquen que les dones tinguin més problemes de salut.

Explica també que una altra raó que justifica aquests resultats és que durant molts anys els assajos clínics es feien només a homes i després s'aplicaven els resultats a les dones. «Existeix un biaix en el sector sanitari, tant en la recerca com en el tractament i diagnòstic». Mentre que a un home se li diagnostica un problema de cor quan te un tipus de molèstia concreta, a una dona, amb el mateix dolor, se li pot diagnosticar un problema de nervis, ha explicat.

LES DONES A HAITÍ

«He parit a dos nens, però tinc molts més fills». Josette Vilma té 50 anys i cuina arròs amb pollastre i fesols cada dia. Els prepara en un parell d'olles escalfades per carbó al mateix racó del carrer del mercat des de fa 26 anys. Va perdre la seva casa al terratrèmol i va haver de mudar-se, però va seguir fent el de sempre: quan algun nen del carrer li demana menjar, no l'hi cobra. Els nens del carrer són part del paisatge a Haití. Són nanos orfes o abandonats pels pares.

El projecte salesià Lakay Lakou, a Haití, acull nens del carrer i els ofereix residència, aliment, educació i formació professional

També n'hi ha que han fugit de casa: de vegades, quan un home es casa amb una dona que ja tenia fills, decideix no reconèixer-los i els fa la vida impossible. També pot passar que decideixi posar els fills que té amb una nova esposa per davant dels altres que havia tingut. Entre una i altra cosa, es calcula que hi ha milers de nens vivint als carrers

d'Haití. Josette ho confirma: «No puc comptar quants són». Però ella no falla cap dia i fa tants anys que ho fa que alguns dels seus «fills» ja tenen barba. Li preguntem per què ho fa i contesta amb naturalitat: «Perquè tenen gana».

Desenes de dones fan cua davant la presó de Port-au-Prince portant esperança a més de 4.200 presos

La presó civil de Port-au-Prince acumula un centenar de persones fent cua a la finestreta que dona al carrer. Amb l'excepció de dos ancians, tot són dones. Venen a donar esperança als seus fills, marits, germans o pares, empresonats en un penal sobrepoblat. Fabienne Saint Preux ve cada dia des de Léogâne, a 32 kilòmetres, per dur aliments per al seu marit i el seu germà, empresonats des de fa sis anys. Saturné Sismith també viatja cada dia des de Carrefour, un barri a les afores, per veure el seu marit, empresonat des de fa cinc anys per conduir sense llicència. Alguns dies intenta ser una de les 32 persones que deixen entrar a veure

els presos: «només tenim possibilitats si venim a les quatre de la matinada».

La mare d'en Shal David també és cada dia a la cua. En Shal és allà des de fa tres anys per culpa d'una baralla: és mut de naixement, però li escriu cada dia a la seva mare. Ella sap gràcies a les cartes com d'important és el menjar que duen cada dia, perquè la malnutrició i la malaltia són la norma al penal.

La Réseau National de Défense des Droits Humains denuncia que el penal va ser construït per a 800 presos però n'hi viuen més de 4.200. Entre l'1 i el 19 de gener hi van morir catorze persones per malnutrició, còlera i tuberculosi, ja que no hi ha sabó ni latrines i la direcció no ha pogut comprar menjar des del mes de setembre perquè el govern no els envia fons.

Mercè Pérez

Quan penso què puc dir de les dones que vaig conèixer, em vénen al cap dones treballadores, molt treballadores, a casa i a fora de casa. Dones que s'ocupen de les seves llars, dels seus fills i de l'educació d'aquests. Una educació que transmeten, i que han rebut de les seves mares. Són dones que han tingut accés a l'educació, han anat a l'escola mentre éren petites, però les seves arrels, els costums, la tradició, etc. les porten a una sèrie de creences que fan que siguin molt diferents en responsabilitat respecte als homes.

El paper de la dona en el camp paraguaià els anys 1997 i 1999 era concret: ser mare davant de tot, estava molt

Pensar en la dona paraguaiana és pensar en dones treballadores, molt treballadores

mal vist si no tenien almenys un fill/a. Paraules textuales d'una jove mestra que assistia a un curs per a mestres d'Educació Infantil: «Si no tienes hijos ¿quien se va ocupar de cuidarte cuando seas mayor? Yo soy joven, pero no tardaré en tener un hijo, no es necesario vivir con el padre, lo importante es que los hijos han de cuidar de los padres y nunca descuidaran a la madre».

Vaig tornar-hi l'any 2015 i vaig valorar que el paper de la dona està canviant, l'educació i el treball fan que les tradicions es vagin transformant poc a poc, fent que les tasques reproductives estiguin més repartides.

Carme Paradell

Havia llegit sobre les societats matriarcals i sempre m'havien semblat fascinants i sobretot excepcionals. Els nivells són una comunitat indígena en què insòlitàment alguns dels rols tradicionals entre homes i dones s'intercanvien, per sorpresa dels voluntaris que hem treballat amb ells.

La dona ocupa un espai social que no té en altres comunitats. Ens va sobtar, per exemple, que les dones són les que juguen a cartes pel carrer o que elles prenen la iniciativa a l'hora de demanar matrimoni. Per nosaltres és com el món al revés.

Ara bé, tot i les curioses situacions que es produeixen, els matriarcats també ens fan pensar, com els patriarcats, que no pot haver-hi societats justes sense equitat entre dones i homes.

Denise Jiménez

Durant l'any que vaig tenir la sort de viure al Paraguai em vaig adonar que els factors de desigualtat per raó de gènere que afecten les dones allà són els mateixos que m'afecten a mi a Barcelona: colonització i patriarcat donen el seu fruit arreu.

Els rols i estereotips operen de la mateixa manera. Es socialitza les nenes perquè ocupin uns espais determinats, el domèstic principalment, i perquè interioritzin els valors de la cura, el servei, l'entrega i la fidelitat, entre d'altres, com a naturals. Pel contrari, els nens ja des de ben petits han de ser valents, protectors, forts, i no parlar gaire de sentiments.

Es socialitza les nenes perquè ocupin l'espai domèstic amb els valors de cura, servei, entrega i fidelitat

Em va sobtar especialment la insistència del sermó dels diumenges a l'església en mantenir la família tradicional unida quan la gran majoria de famílies a Paraguai són, a la pràctica, monomarentals. Un exercici de lluita diària no només de les mares, sinó de les nenes, que a edats molt primerenques assumeixen les mateixes tasques havent de renunciar en molts casos a fer estudis superiors.

Isa Giles

Des de la nostra visió etnocèntrica, sorprèn positivament la societat matriarcal que es viu a les comunitats indígenes del Chaco. La dona pren un paper rellevant dins la societat dia a dia.

Emma Castelló

El 2003 vaig estar a un centre educatiu al Paraguai, treballant amb els nens i nenes del carrer. Els infants han de treballar des de molt petits venen gelats, chipas i fruita. Alguns d'aquests nens fins i tot estan en festes populars recollint llaunes per després vendre-les a pes.

Aquesta societat androcèntrica, infravalora la dona i els infants. Vaig veure que l'home tenia dret a sortir, beure i fumar, però aquestes coses estaven mal vistes en una dona. La dona en molts casos és vista només com a objecte sexual. Vaig percebre que havia noies treballant en botigues, els caps de les quals les forçaven a tenir relacions sexuals amb ells.

Projecte *Agua potable para Montanaro*, al Paraguai (Comissió Veïnal Montanaro, 2017).

El proyecto Agua potable para Montanaro hace incapié en el derecho al agua potable a l'agua potable,

El acceso al agua potable es uno de los derechos fundamentales, cuya vulneración cuesta asociar con la mujer y su discriminación.

La falta de este elemento vital pone en movimiento una larga cadena de eventos concatenados que, cuya vertebra es la mujer y que comienzan con recorridos, de más de un kilómetro para llegar a la fuente de agua. En el mundo cada año, mujeres y niños invierten 200 millones de horas al día en conseguir agua. Con pocos o nulos medios para acarrear el agua, la técnica preferida es soportar bidones de hasta 20 litros sobre la cabeza, provocando en miles de mujeres del mundo, dolencias físicas tales como padecimientos lumbares.

Que la mujer tenga que invertir parte de su día en caminar y esperar para tener agua, y en hacer todo el esfuerzo necesario para hacerla potable, significa que la mujer pierde el derecho y la oportunidad de dedicar su tiempo a otras actividades productivas, e incluso académicas.

Y esto no es todo, la falta de agua también afecta, principalmente a las mujeres en términos de salud e higiene, particularmente durante el ciclo menstrual, ocasionando ausencias en la escuela y en el trabajo.

Reconociendo esta situación, SED trabajamos en Paraguay para mejorar el acceso al agua potable en la comunidad «Calle tres de febrero», donde hasta el 40% de los hogares no tiene acceso al agua potable y hasta el 50% de los responsables de conseguir agua son las madres o las hijas.

En el mundo, por cada USD invertido en acceso al agua, se obtiene un regreso de 4 USD. Por esa razón, a través de la creación de un sistema que incluye la colocación de un pozo dotado de una bomba eléctrica y un sistema de distribución del agua, nuestro objetivo es aportar nuestro grano de arena en Paraguay, para detener este efecto dominó que comienza con la falta de agua y que somete a la mujer, alejándola de las oportunidades de acceder a una mejor calidad de vida.

Helena Beltran

Habari! Sóc dona, europea, tinc més de 30 anys, no estic casada ni tinc fills. Treball i estudió.

A Tanzània, em preguntaven «Com és que no acompanya cap noi a l'equip de voluntàries?», «Què et diu la gent per no estar casada?», «Quan començaràs a tenir fills?», «Qui s'ocupa de la llar si tu estàs treballant i estudiant?», «Ja els sembla bé a la teva família que tinguis tants estudis?». Els sobtava la meua situació com a dona independent. En infinitat de diàlegs, l'escolta atenta i l'intercanvi de factors culturals, entenyinens valors, (pre)judicis, costums, història, etc, i fan que tots els interlocutors fem un esforç per comprendre i respectar sense imposar cap mirada.

Quan vaig arribar l'estiu del 2013, no hi havia mestres dones. Ara, n'hi ha dues. La resta de presència femenina es dedica a les tasques de cuina, neteja i secretaria, els rols reproductius i anònims. Awabariki! Asante sana!

Núria Garcia

En la meua experiència de dos mesos a Tanzània he conviscut amb joves estudiants de Secundària a Masonga, de la mà dels Germans Maristes. Els nois i noies de Secundària viuen en residències separades. Hi ha diferències abismals entre ambdós recursos.

Bàsicament, el risc que les noies en edats fèrtils quedin embarassades marca la seva vida; si es queden embarassades perden l'oportunitat de continuar els estudis, també en un futur. Per evitar-ho, el control, la pressió i la responsabilitat que hi ha sobre seu no és gaire intens i suposa un límit per al seu desenvolupament personal i comunitari.

Mentre ells poden sortir quan volen de l'hostal o residència i no estan massa vigilats, juguen a futbol, poden anar al llac, etc, elles només van al llac a netejar la roba en hores concretes, i han de procurar anar-hi en companyia per tal d'evitar ser assaltades.

Gemma Sierra

Les nenes, noies i dones a Alto Hospicio, a Xile, es van sorprendre molt que els expliqués que a Europa hi ha moltes dones que decideixen no ser mares. Per a elles, la maternitat és quelcom que es produirà segur en algun moment de la seva vida perquè *ser mare va unit a ser dona*.

L'avortament està prohibit a Xile així que no tenen mes opció que tirar en-

Em va sorprendre la naturalitat amb què vivien l'embaràs adolescent a Xile

davant amb la maternitat. Vaig conèixer noies molt joves amb fills. Sovint, la figura paterna no era present, per diferents raons. L'estiu de 2016 vaig compartir l'embaràs d'una noia de catorze anys i em va sorprendre la naturalitat amb què ho vivien ella i el seu entorn.

Algunes joves de l'escola marista d'Alto Hospicio en una sessió formativa (SED, 2016).

A través d'un pont virtual que uneix Medellín i Barcelona, entrevistem Lenis Araque. Ella és la directora de la Fundació Huellas, amb qui SED Catalunya col·labora. L'any 2004 va guanyar el premi Mujeres Jóvenes Talento i actualment forma part del jurat d'aquest concurs. Prenem el seu testimoni com a exemple dels milers de dones que treballen incansablement i amb alegria per un món millor que és possible.

¿En qué momento y por qué nacen los premios Mujeres Jóvenes Talento?

Históricamente cada agosto la ciudad en el reinado de las flores, en el marco de la tradicional Feria de las Flores de la ciudad de Medellín; a esto se sumaba los estereotipos tan marcados de belleza de la mujer medellinense con rostro y medidas perfectas, muy inscritos en la herencia dejada por la época del narcotráfico.

En el año 2004, la psiquiatra Lucrecia Ramírez, esposa del entonces alcalde de Medellín Sergio Fajardo Valderrama, leyendo esta realidad, propone la visibilización de nuevos referentes para las mujeres jóvenes de la ciudad a través de un concurso que resaltara los talentos de las mujeres y redireccionara los costos del evento a una inversión en las comunidades.

¿Con qué tipo de iniciativas ganó el premio unos años atrás?

Una compañera de la universidad me habló de una convocatoria en la que la esposa del alcalde ya no quería premiar a las mujeres «por bonitas sino por inteligentes». Era extraño e inconsistente, pero decidí indagar de qué se trataba y me resultó una invitación diferente, interesante y muy afín con

Lenis Araque i tot l'equip de la Fundació Huellas i due svoluntàries SED (SED, 2016).

mis formas de leerme como mujer y de entender los diálogos entre la belleza y la inteligencia.

Significaba una gran oportunidad para visibilizar el proyecto comunitario en el que varias jóvenes voluntarias acompañadas por los Hermanos Maristas atendíamos a niñas y niños desescolarizados por antecedentes de desplazamiento por conflicto armado.

Yo había empezado mi experiencia de voluntariado cuando tenía diecisiete años y estaba iniciando la universidad; me sentía profundamente feliz con el encuentro diario con los niños y las niñas en lo que conocíamos como

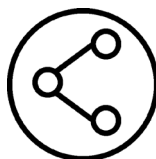
Los premios Mujeres Jóvenes Talento fueron una oportunidad para visibilizar el proyecto comunitario para infancia desplazada

la «Escuelita de Tablas», una caseta improvisada de madera, muy a propósito de la infraestructura del sector La Torre que fue invadido, entre 1994 y 1998 por familias principalmente desplazadas de Urabá y Chocó. Llegué en 1995 con mi mamá, por condiciones económicas que hacían que esta fuera una oportunidad de tener algo propio sin los agobios de un arriendo.

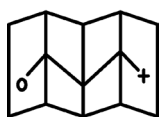
En aquest Veïnatge Universal, el que tu fas ho canvia tot

Pots col·laborar econòmicament a través d'una donació puntual i també pots associar-te per a fer donacions periòdiques segons et convingui.

Pots compartir aquest document quan ja l'hagis llegit. D'aquesta manera aprofitem millor els recursos naturals, i potser a algú altre li interessa!

Pots participar dels Camps de treball-missió que organitzem cada estiu arreu del món en els projectes amb què col·laborem. També pots fer estades més llargues de servei en comunitats amigues.

Segueix-nos a les xarxes i estigues informada virtualment de l'actualitat de l'ONG a través del BATEC, el nostre butlletí mensual.

Et necessitem per formar part dels nostres equips de treball o grups locals.

L'equip de formació, el d'educació, l'equip d'incidència i els grups locals treballen tot l'any pels objectius de SED. Tu també hi tens molt a fer!

SED Catalunya
C/Vallespir, 162. 08014, Barcelona
sedcatalunya.cat
sedcatalunya@sed-ongd.org
[@SEDCatalunya](https://twitter.com/SEDCatalunya)